

УДК 911.3:378.4 (477.85-25)

ВНЕСОК РУМУНОМОВНИХ УЧЕНИХ У РОЗВИТОК ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НА БУКОВИНІ

Ганна Єремія

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
вул. М. Коцюбинського, 2, 58012, м. Чернівці, Україна,
e-mail: Anya.Igor@yandex.ua*

Досліджено внесок румуномовних учених у розвиток географічних досліджень на Буковині. Проаналізовано їхній науковий доробок у цій галузі, схарактеризовано зміст основних публікацій. Серед малодосліджених сторінок історії української географії – наукова спадщина румуномовних учених, які працювали в Чернівецькому університеті, зокрема: Євгена Ботезата, Траяна Штефуряка, Єміла Попа, Ореста Марку, Георгія Бужоряна та ін. Ці науковці проаналізували вплив різних чинників на природне середовище, схарактеризували значення шкідників для лісової та водної екосистем. Також румунські вчені посприяли відновленню заповідних об'єктів на території Чернівецької обл., запропонували нові експериментальні заходи щодо охорони природи, екологічної реконструкції регіонів, які постраждали внаслідок діяльності людини тощо. Основні напрями наукових досліджень румуномовних учених у Чернівецькому університеті та їхній вклад у розвиток географічної науки на Буковині схарактеризовані з огляду на необхідність вивчення та використання результатів наукової діяльності вчених з метою збагачення сучасної української географічної науки.

Ключові слова: географічна наука, наукові дослідження, провідні науковці, публікації, екосистема, природоохоронні заходи.

Дослідження невідомих сторінок української географії є важливою умовою розвитку всіх напрямів науково-географічного процесу. Вивчення наукової спадщини видатних географів – один із сучасних напрямів досліджень історії географічної науки. Серед маловивчених сторінок історії української географії – наукова спадщина румуномовних учених, які зробили вагомий внесок у розвиток географічних досліджень на Буковині. Це Євген Ботезат, Траян Штефуряк, Єміл Поп, Орест Марку, Георгій Бужорян та ін. [1–6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій [1, 6], у яких започатковано вирішення цієї проблеми, свідчить, що ще є маловивчені джерела, які стосуються становлення та розвитку географічних досліджень в Україні, зокрема на Буковині. Вивченню цієї теми присвятили свої праці видатні румунські науковці Д. Монах, Є. Ботезат, О. Марку.

Наша мета – схарактеризувати науковий доробок видатних румунських учених, які працювали в Чернівецькому університеті в галузі географії, проаналізувати їхні основні наукові праці та розкрити результати наукових досліджень. Зазначимо, що основними напрямками наукових досліджень як румунських, так і українських учених у галузі географічної науки було вивчення екосистем лісів, ґрунтів та водного середовища.

Євген Ботезат (15.03.1871–1964) народився в селищі Терелеча (тепер Глибоцького р-ну Чернівецької обл.). Наукову діяльність почав з Німецького університету

в Празі. Тут 1897 р. став асистентом Зоологічного інституту. У 1898–1919 рр. працював професором природничих наук Чернівецької нормальної школи; 1907 р. отримав звання доцента, а 1919 р. – ступінь професора Чернівецького університету в галузі зоології. Був деканом філософського, а пізніше географічного факультетів. Наукові дослідження Є. Ботезата присвячені зоології, гістології, порівняльній анатомії, екології, етології. Праці вченого опубліковано в закордонних журналах, головно німецькою мовою.

Професор Євген Ботезат виконав географічні дослідження лісових екосистем Буковини, детально описав їхню флору та фауну. Він вивчав диких тварин та їхнє природне середовище. Також досліджував та описував птахів у природному біологічному середовищі. Розкрив значення біологічного балансу в природі, а також значущість екологічно чистого середовища для розвитку екосистеми та людини загалом.

Основні наукові праці вченого: *Gestaltung und Klassifikation der Geweihe des Edelhirsches neben einen Anhnge uber die Starke des Karpatenhirscheq; Untersuchungen uber die Hyperplasie an Rehgeweihen mit Beruckeichtigung der ubrigen Cerviden.; Die Varretaten des Edelhirsches in Gebiete der ortlihen Wald carpaten von Romanien etc.; Die Bedeuuang des Hirsthgeweihes ale Schreckwaffe; Neues aus dem Leben des Wolfes und Wildschweiner; Cultul pădurii și rezervațiunile naturale; Potențialul cerbilor din pădurile Fondului Bisericesc din Bucovina [7].*

Одним із основних напрямів наукових досліджень є охорона природного середовища та розробка рекомендацій щодо його збереження. У праці “Die Edelhirsche und das Kronengeweih unter okologischen Gesichtspunkten” Є. Ботезат детально описав благородних оленів, їхнє значення для розвитку екосистеми лісів, вплив екологічних змін на ареали їхнього поширення. Він виділив два різновиди виду, а саме: *lidvan* та *răgăzan*. Олені *lidvan* – кремезні, з темно-коричневими рогами. Ареал їхнього поширення – головно, гірські місцевості. Олені *răgăzan* трохи менші, з великими світло-коричневими рогами, вони віддають перевагу горбистим місцевостям. Професор дійшов висновку, що умови навколишнього середовища мають величезне значення і для благородного оленя, і для всіх видів тварин та організмів загалом [7].

У праці “Însemnătatea biologică a cântatului păsărilor” Є. Ботезат дослідив важливість пташиного співу для розвитку екосистеми. Значення фауни для лісових екосистем, охорона і збереження навколишнього природного середовища як національного багатства описані в праці “Vânătoarea ca factor de cultură și civilizație”. Цікаво, що це дослідження не тільки охоплює проблеми мисливства, а й торкається таких тем, як еволюція, мутація, генетика тварин, екологічне та біогеографічне середовища їхнього поширення.

Михай Гушуляк – відомий румунський ботанік і діяч охорони природи, член-кореспондент Академії наук Румунії – народився 1887 р. у селищі Луковице поблизу Чернівців. Навчався в Чернівецькій гімназії, закінчив Чернівецький університет 1911 р., отримавши диплом природознавця. Захистив докторську дисертацію в 1919 р., підвищував свою кваліфікацію в університетах Відня і Праги. У 1918 р. став професором ботаніки та завідувачем ботанічного саду Чернівецького університету [8]. М. Гушуляка по праву вважають першопрохідцем у галузі природоохоронних заходів на Буковині. У 1921 р. він звернувся у відповідні органи з проведення аграрної реформи Румунії про виділення Чернівецькому університету трьох природних об’єктів. Один з них – біля села Боянчук тепер Заставнівського р-ну Чернівецької обл., це перший заповідний

об'єкт області. Ще два ботанічні об'єкти, за пропозицією М. Гушуляка, створені в 1930 р. У 1940 р., коли Північну Буковину приєднано до України, М. Гушуляк, як і багато інших румунських учених, переїхав у Бухарест, де працював у місцевому університеті та ботанічному саду. М. Гушуляк – один із авторів 12-томної фундаментальної праці “Флора Румунії”.

Орест Марку (1898–1873) народився в с. Радівці, випускник середньої школи Е. Hurmuzachi та факультету природничих наук Чернівецького університету. Працював професором у Чернівецькому університеті, Яссах, Клуж-Напока. Основні наукові доробки О. Марку стосуються дослідження шкідників лісів на Буковині. На Першому Національному конгресі натуралістів Румунії, що відбувся 18–21 квітня 1928 р. в місті Клуж, Орест Марку виступив з промовою “Contribuțiuni la ecologia unor distrugători ai pădurilor Bucovinei” (“Екологічні дослідження деяких шкідників лісу”). Він розглянув вплив комах виду *ipidelor* на лісову екосистему, зробив розгорнуті дослідження систематики та екології жуків, унаслідок чого дійшов висновку щодо захисту лісів, а отже, боротьби зі шкідниками, особливо жуками. Вивченням шкідників і, зокрема, зв'язком між різними видами комах *Bostrychidae* та їхнім впливом на екосистему хвойних лісів Буковини разом з О. Марку цікавилися такі вчені, як М. Якобеску, Т. Попов, І. Борча та ін. Вони створили асоціацію біологів-екологів, які досліджували шкідників навколишнього середовища *Ips typographus* та *Pityogenes chalcographus*. У ході дослідження екології *Bostrychidel*, Орест Марку проаналізував вплив деяких видів шкідників на екосистему Буковини, вивчив шляхи їхньої міграції [9].

Траян Штефуряк – засновник біологічної школи в Румунії, дослідник історії розвитку ботанічної науки, захисник природи – народився 18 квітня 1908 р. в с. Кимпунг Сучавського повіту. У рідному селі закінчив початкову школу (1915–1920) та лицей “Драгош Воде” (1921–1930). Навчався на факультеті природничих наук Чернівецького університету (1930–1934). Наставниками Т. Штефуряка були такі відомі науковці, як М. Гушуляк, К. Гурмузакі, М. Ботезат, О. Нетолізкі, О. Марку, А. Пенек, П. Іонеску-Бужор, Н. Флореску, І. Преліпчан та ін. У червні 1940 р. отримав ступінь кандидата наук у Чернівецькому університеті, захистивши кандидатську дисертацію “Cercetări sinecologice și sociologice asupra Briofitelor din Codrul secular Slătioara (Bucovina)”, (“Синекологічні та соціологічні дослідження бріофітів лісу Слетіоара (Буковина)”) під керівництвом професора М. Гушуляка. У 1965 р., працюючи в Бухарестському університеті, отримав ступінь доцента [8].

У 1935–1940 рр. Т. Штефуряк учителював у середній школі, де викладав основи природи, географію, метеорологію. Одночасно був волонтером Інституту ботаніки. З 1940 по 1973 рр. працював у Чернівецькому університеті та на біологічному факультеті Бухарестського університету. За цей період пройшов усі етапи від викладача до завідувача кафедри: молодший викладач (1940), асистент (1941), наставник (1949), доцент (1950), професор (1963), завідувач кафедри (1968), керівник докторських дисертацій з ботаніки. Під його керівництвом захистили дисертації та отримали ступінь докторів наук багато науковців з Чернівців, Бухареста, Яс, Бакеу тощо.

Учений також працював у редакції “Flora R.S.R.”, був членом комітету газет Академії наук Румунії, зробив вагомий внесок у розвиток редакції “Analelor Universității București”, член професорського консиліуму біологічного факультету, член організації “Grădini Botanice din București”, член наукової організації Bibliotecii Centrale Буха-

рестського університету, член ради редакторів “Editurii Didactice și Pedagogice a Ministerului Educației și Învățământului”.

Також Т. Штефуряк був членом Міжнародного біологічного товариства (Утрехт, 1978), членом товариства Societății de Cartare a Briofitelor din Eurora (Льеж, 1979), рецензентом праць з біології на “Revue biologique et lichenologique” в Парижі (1955), учасником багатьох наукових конференцій, симпозіумів з ботаніки в Румунії. Він брав участь у міжнародних конгресах і симпозіумах за напрямом ботаніка, побувавши в таких країнах, як Монголія (1967), Чехословаччина (1968), Угорщина (1970). Був організатором виставок історичних документів, які належали румунським ботанікам Т. Севулеску, К. Попеску, А. Пауке, А. Буя тощо, членом комітету, який організував симпозіум “Flora Europeana” в Румунії (1963), брав участь у Міжнародному конгресі з історії науки, який відбувся в Бухаресті 1981 р. [8].

За наукові заслуги Траян Штефуряк нагороджений премією “Gh. Doja” (1957), орденом “Steaua R.P.R.”, cl. IV (1964) та премією “Em. C. Teodorescu” (1974). Учений зробив вагомий внесок у розвиток біології та ботаніки Буковини, досліджуючи різні аспекти науки (екологічні, таксономічні, морфологічні, фітологічні, хронологічні, ареалогічні тощо). Багато його праць присвячені вивченню історії виникнення рослин, територіальному поширенню та ролі мохів виду бріюфіти в екосистемах на підставі аналізу складу і структури мохового шару різних рослинних утворень, особливо Карпатського регіону; вивченню водоростей, грибів, лишайників і мохів; біологічному дослідженню різних регіонів Буковини; дослідженню мохів у карпатських масивах – Бучеж, Фагараш, Калімань, Валя Вотрулуй; вивченню еволюції та територіального поширення рослин (*talophytes* та *cormophytes*); дослідженню реліктових (*briophytes*, *cormophytes*), ендемічних (*cormophytes*), мохоподібних, їхнього поширення та ареалів розмноження (болота); аналізу загального характеру флори Добруджі, Марамурешу і Буковини, а також флори та фауни Румунських Карпат, проблемам поширення деяких мохоподібних (*Polytrichum*, *Oligotrichum*, *Cochlearia pyrenaica*, *Cochlearia pirenaica*) у Карпатах; розробці концепцій та методів екологічних досліджень мохоподібних; дослідженню реліктових видів мохів: *Sphagnum wulfianum*, *Helodium lanatum*, *Aulacomnium turgidum*, *Buxbaumia aphylla*, *Bucegia romanica*, *Moerckia flotoviana*, *Carex*, *Salix*, *Cochlearia*, *Kobresia simpliciuscula*, *Trientalis europaea*; дослідженню екосистем поширення мохоподібних, їхньої ролі для розвитку екологічних процесів у таких галузях, як сільське господарство, медицина, промисловість. Цьому напрямку вчений присвятив своє життя, він опублікував багато наукових праць, у яких наведено детальний опис бріюфітів виду *Hepaticae* та *Musci*, їхнє поширення на території Румунії. Під керівництвом Академії наук Румунії видав праці “Flora Criptogamelor din România” (“Флора спорових у Румунії”) та “Flora Carpaților” (“Флора Карпат”). У них учений уперше розкрив еволюцію деяких видів мохоподібних, їхнє поширення та вплив на навколишнє середовище.

Результати наукових досліджень Т. Штефуряка часто використовують у працях іноземних ботаніків. Найвагоміші із 300 праць ученого присвячені галузі екології: “Cercetări sinecologice și sociologice asupra Briofitelor din Codrul secular Slătioara (Bucovina)”, “Pășunile alpine din Munții Bucegi”, “Einige Betrachtungen über die Entwicklung und Phylogenie der Grünalgen und ihre Bedeutung innerhalb des allgemeinen Pflanzensystems – Evolution in plants”, “Noi contribuții la ecologia și corologia sfagnaceelor din România”.

Георгій Бужорян (1893–1971) народився в Босанчи. Середню освіту здобув у ліцеї “Штефан чел Маре”, а вищу освіту – в університеті міста Клуж. Його по праву можна назвати засновником румунської екології. Обіймав посаду професора кафедри ботаніки агрономічного факультету університету міста Тімішоара. Уперше в Румунії читав курс лекцій з сільськогосподарської екології. Г. Бужорян був прихильником експериментів як єдиного способу для підтвердження гіпотез, припущень, спостережень тощо [8].

Екологічні дослідження вченого були більше експериментальними. На XVIII Конгресі, присвяченому сільському господарству, в Дрездені 1939 р. професор Г. Бужорян представив 11 оригінальних екземплярів експериментального плану. Вагомою для розвитку екологічних досліджень є праця “Геоботаніка”, зокрема, розділ “Etape și lucrări importante în dezvoltarea geobotanicii în țara noastră” (“Етапи та важливі праці щодо розвитку геоботаніки нашої країни”). У 1931 р. вийшла наукова праця “Contribuții la cunoașterea succesiunii și întovărășirii plantelor”, у якій наведено аргументи на користь необхідності постійних досліджень рослинності. Це перша праця, де наголошено на необхідності вивчення динаміки рослинності за допомогою результатів експериментів і практичних рекомендацій щодо використання інструментів екологічних чинників. Крім того, Г. Бужорян досліджував екологію Карпат, рослинний і тваринний світ цієї екосистеми. Його праці присвячені вивченню рослинності регіону Карпат, а також наслідкам втручання людини в природну екосистему. Учений описав флору Румунії в таких наукових працях: “Flora României Exiccata”, “Conservarea naturii pe baze ecologice” тощо [10].

Михай Беческу (1908–1995) народився в Броштянах, середню освіту здобув у Кишиневі, а вищу – у Яссах. Присвятив наукову діяльність галузі океанології. Основні праці в галузі гідрології: “Mysidaceele din apele românești, studiu taxonomic, morfologic, biogeografic și biologic”, “Urme de faună marină în apele Dunării la Cazane și Porțile de Fier”, “Peștii așa cum îi vede țăranul pescar român”, “Myscidele ponto-caspene de pe coastele Anatóliei”, “Cumaceii din apele românești”. Науковець уперше написав і видав 1967 р. монографію, у якій навів детальний опис річки Дунай. Більшість праць присвячена вивченню екологічних проблем Чорного моря. Зокрема, М. Беческу досліджував морську флору та фауну глибин Дунаю, вплив різних чинників, гідротехнічних споруд на морські прибережні води Чорного моря.

Отже, румунські вчені зробили вагомий внесок у розвиток географічних досліджень у Чернівецькому університеті. Напрями їхніх наукових досліджень були надзвичайно різноманітними. Зокрема, Євген Ботезат присвятив свої праці зоології, гістології, порівняльній анатомії, екології, етології. Михай Гушуляк – відомий румунський ботанік і діяч охорони природи, першопроходець у галузі природоохоронних заходів на Буковині (або ініціатор найперших природоохоронних заходів на Буковині). Орест Марк досліджував шкідників у лісах Буковини, проаналізував вплив деяких видів шкідників на екосистему, вивчив шляхи їхньої міграції. Засновником біологічної школи в Румунії по праву можна вважати Траяна Штефуряка. Учений також зробив вагомий внесок у розвиток біології та ботаніки Буковини, досліджуючи їхні екологічні, таксономічні, морфологічні, фітологічні, хронологічні, ареалогічні аспекти. Написав багато про історію виникнення рослин, територіальне поширення та роль мохів виду кріофіти. Георгій Бужорян – засновник румунської екології. Його роботи присвячені дослідженню рослинності карпатського регіону, а також наслідкам втручання людини в природну екосистему. Більшість праць Міхая Беческу стосуються екологічних

проблем Чорного моря. Зокрема, науковець вивчав морську флору та фауну глибин Дунаю, вплив різних факторів та гідротехнічних споруд на морські прибережні води Чорного моря.

Отже, ми визначили основні напрями наукових досліджень румуномовних учених у Чернівецькому університеті та їхній внесок у розвиток географічної науки на Буковині. Науковці проаналізували вплив різних чинників на природне середовище, схарактеризували значення шкідників для лісової та водної екосистем. Румунські вчені посприяли відновленню заповідних об'єктів на території Чернівецької обл., запропонували нові експериментальні заходи щодо охорони природи, екологічної реконструкції регіонів, які постраждали внаслідок діяльності людини тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Джаман В. До питання про розвиток географічної думки в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича / В. Джаман, Я. Жупанський, К. Кілінська, В. Руденко // Історія української географії. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – Вип. 5 (1). – С. 15–17.
2. Отчет докладов научных работников ЧГУ, представленных на первую межобластную конференцию // Державний архів Чернівецької області. – Ф. 82. – Оп. 9. – Спр. 376.
3. Тематические карточки научно-исследовательской работы географического факультета. 1951 год // Державний архів Чернівецької області. – Ф. 82. – Оп. 9. – Спр. 207.
4. Тематические карточки научно-исследовательской работы географического факультета. 1952 год // Державний архів Чернівецької області. – Ф. 82. – Оп. 4. – Спр. 173.
5. Тематические карточки научно-исследовательской работы географического факультета. 1953 год // Державний архів Чернівецької області. – Ф. 82. – Оп. 9. – Спр. 232.
6. Чубрей О. Результати роботи першої комплексної експедиції науковців Чернівецького університету на Прикарпатті / О. Чубрей // Питання історії науки і техніки. – К., 2008. – Вип. 4 (8). – С. 34–37.
7. Botezat E. Die Edelhirsche und das Kronengeweihe unter ökologischen Gesichtspunkten / E. Botezat // Buletinul Facultății de Științe din Cernăuți. Vol. IX. – Cernăuți, 1935. – P. 176–294.
8. Codreanu R. Istoria științelor în România: cap. Zoologia generală / R. Codreanu. – București : Editura Academiei Române, 1975. – 109 p.
9. Marcu O. Distrugătorii pădurilor Bucovinei. Familia Ipidae / O. Marcu // Buletinul Facultății de Științe. – Cernăuți, 1927.
10. Mohan Gh. Ecologie și protecția mediului / Gh. Mohan, A. Ardelean. – București : Editura Scail, 1993. – 68 p.

REFERENCES

1. Dzhaman, V., Zhupansky, Ya., Kilinska, K., & Rudenko V. (2002). Do pytannya pro rozvytok heohrafichnoyi dumky v Chernivetskomu natsionalnomu universyteti imeni Yuriya Fedkovycha. *Istoriya ukrayinskoyi heohrafiyi*, 5(1). Ternopil': Pidruchnyky i posibnyky, 15–17 (in Ukrainian).
2. Derzhavnyi arkhiv Chernivetskoï oblasti. *Otchet dokladov nauchnykh robotnikov Chernovitskogo gosudarstvennogo universiteta, predstavlenykh na pervuiu mezhoblastnuiu konferentsiiu*, fond 82, opys 9, sprava 376 (in Russian).
3. Derzhavnyi arkhiv Chernivetskoï oblasti. *Tematicheskie kartochki nauchno-issledovatel'skoi raboty geograficheskogo fakulteta. 1951 god*, fond 82, opys 9, sprava 207 (in Russian).
4. Derzhavnyi arkhiv Chernivetskoï oblasti. *Tematicheskie kartochki nauchno-issledovatel'skoi raboty geograficheskogo fakulteta. 1952 god*, fond 82, opys 4, sprava 173 (in Russian).
5. Derzhavnyi arkhiv Chernivetskoï oblasti. *Tematicheskie kartochki nauchno-issledovatel'skoi raboty geograficheskogo fakulteta. 1953 god*, fond 82, opys 9, sprava 232 (in Russian).
6. Chubrey, O. (2008). Rezultaty roboty pershoï kompleksnoï ekspedytsiï naukovtsiv Chernivetskoho universytetu na Prykarpatti. *Pytannya istoriï nauky i tekhniki*, 4(8). Kyiv, 34–37 (in Ukrainian).
7. Botezat, E. (1935). Die Edelhirsche und das Kronengeweihe unter ökologischen Gesichtspunkten. *Buletinul Facultății de Științe din Cernăuți*, IX, 176–294.
8. Codreanu, R. (1975). *Istoria științelor în România: cap. Zoologia generală*. București: Editura Academiei Române, 109 pp.
9. Marcu, O. (1927). Distrugătorii pădurilor Bucovinei. Familia Ipidae. *Buletinul Facultății de Științe*. Cernăuți.
10. Mohan, Gh., & Ardelean, A. (1993). *Ecologie și protecția mediului*. București: Editura Scaiul, 68 pp.

Стаття: надійшла до редакції 27.08.2015
доопрацьована 03.10.2015
прийнята до друку 15.10.2015

CONTRIBUTION OF ROMANIAN SPEAKING SCIENTISTS IN THE DEVELOPMENT OF GEOGRAPHIC RESEARCHES IN BUKOVINA

Hanna Yeremiia

*Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University,
Kocubynskiy Str., 2, UA – 58012 Chernivtsi, Ukraine,
e-mail: Anya.Igor@yandex.ua*

The research and discovery of unknown pages of Ukrainian geography is an essential condition for the development of all areas of scientific and geographical process. The study and research of scientific heritage of Romanian speaking geographers is one of the modern trends in the history of geographic science. The article is devoted to the investigation of the contribution of Romanian

speaking scientists in the development of geographical researches in Bukovina. Also are analyzed their scientific achievements in this branch, are made translations of the works and is described the content of main publications. The purpose of the article is to describe the scientific achievements of outstanding Romanian speaking scientists working in the field of geography, to analyze their main researching works and reveal the results of the scientific researches. The researches and discoveries of unknown pages of Ukrainian geography is essential condition for the development of all areas of scientific and geographical process. The study and research of scientific heritage of Romanian speaking geographers is one of the modern trends in the history of geography. Among the not much explored pages of scientific heritage of Ukrainian speaking geographers are Romanian scientists who have made significant contributions to the development of geographical researches in Bukovina and Chernivtsi National University: Evhen Botezat, Traian Shtefuryak, Yemil Pop, Orest Marku, George Buzhoryan and others. The direction of their researches was diverse. The scientists analyzed the influence of various factors on the environment, characterized the importance of pests for forest and aquatic ecosystems. Also, Romanian speaking scientists have also contributed to the restoration of protected areas in the Chernivtsi region, proposed new experimental measures for environmental protection, environmental reconstruction of the regions affected by human activities and more. Thus, the article described the main areas of research Romanian speaking scientists in Chernivtsi University and their contribution to the development of geographical science in Bukovina, as the need to study and to use the results of scientific research in order to enrich the modern Ukrainian geography.

Key words: geographical science, research, scientists, publications, ecosystem conservation activities.